

ENERGIA I KLIMAT

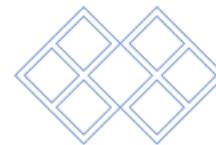
a Gospodarka Obiegu Zamkniętego

Polski szlak ...?

Tomasz Szczygielski

Centrum Inżynierii
Minerałów Antropogenicznych

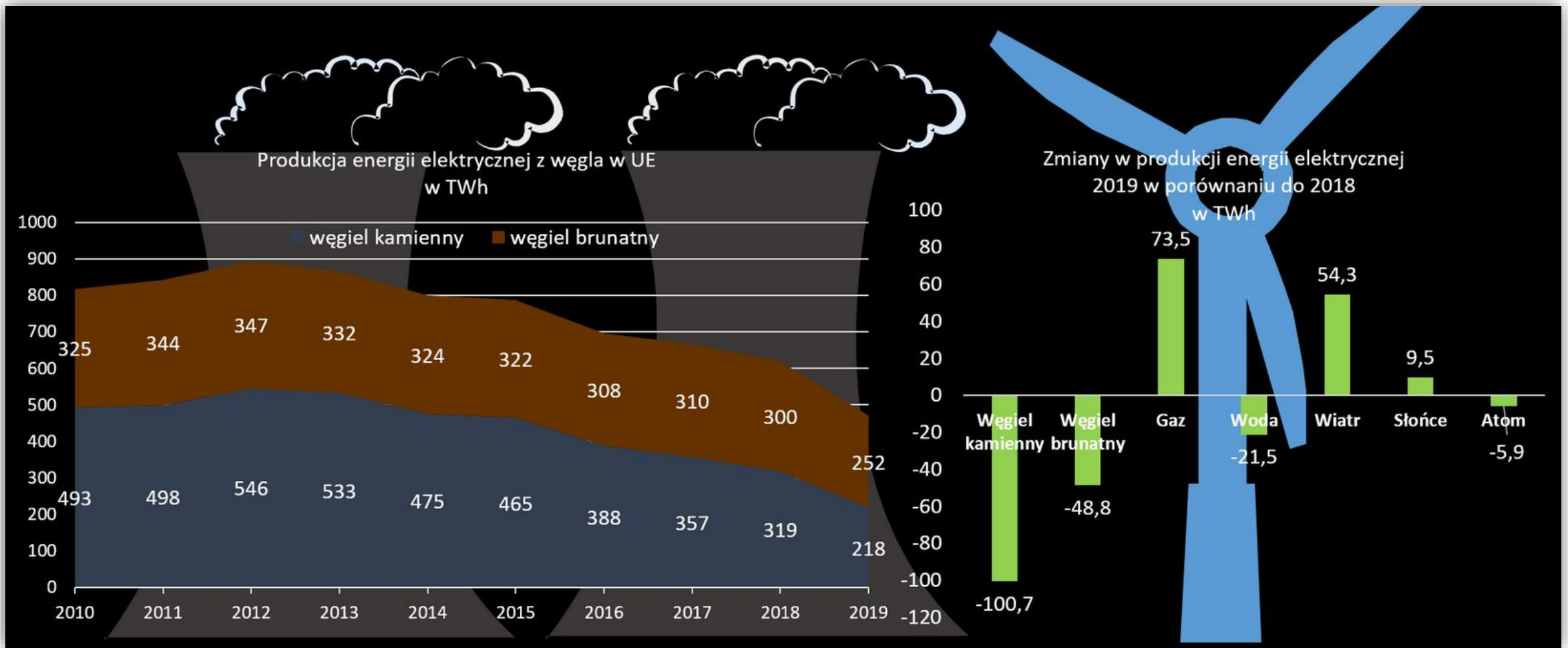
**Instytut Badań
Stosowanych**

POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ SP. Z O.O.

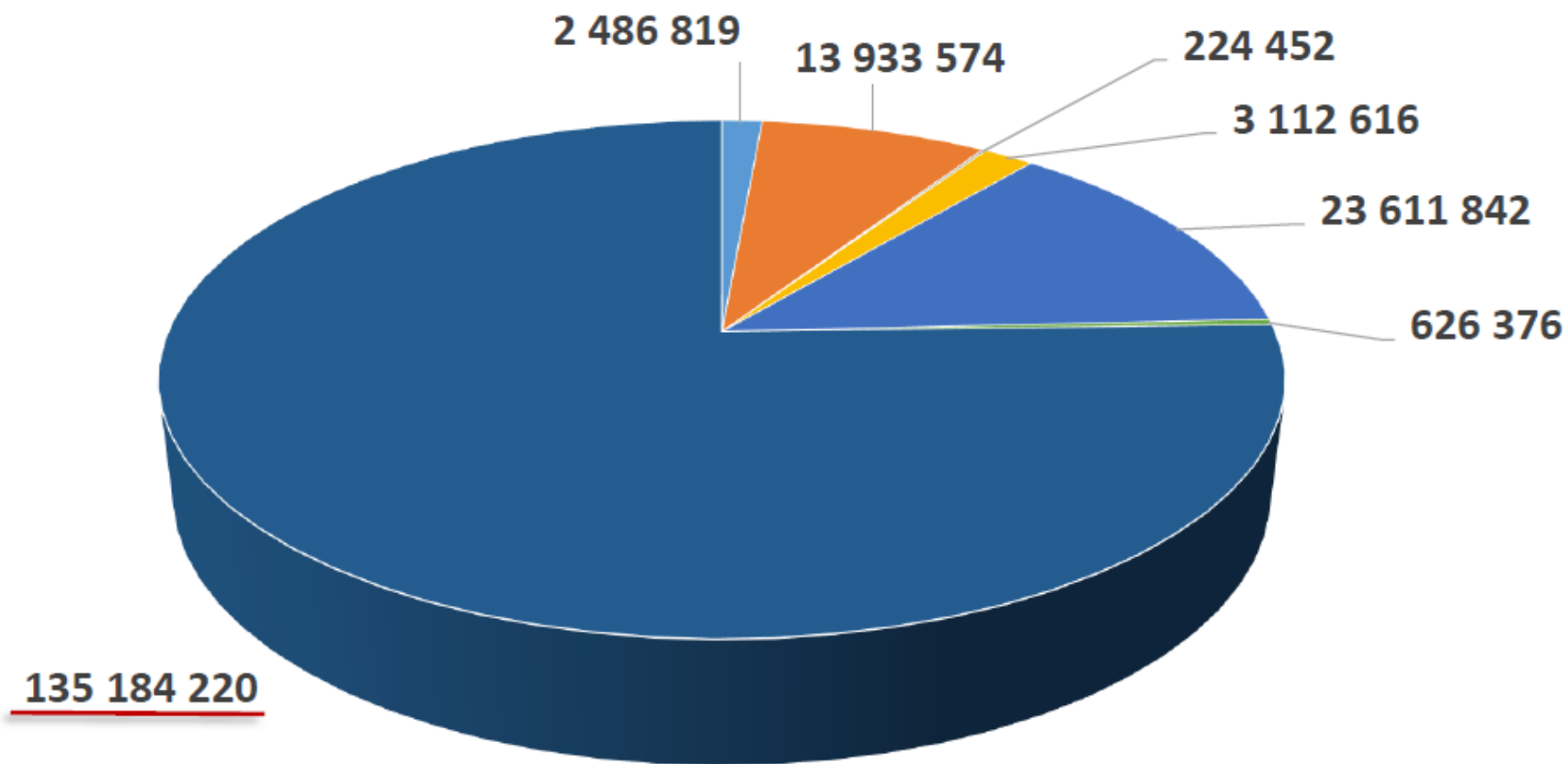
Warszawa • 06.02.2020

ZMIANY W PRODUKCJI ENERGII ELEKTRYCZNEJ W UE

Dane: Sandbag, Agora Energiewende Luty 2020 e.

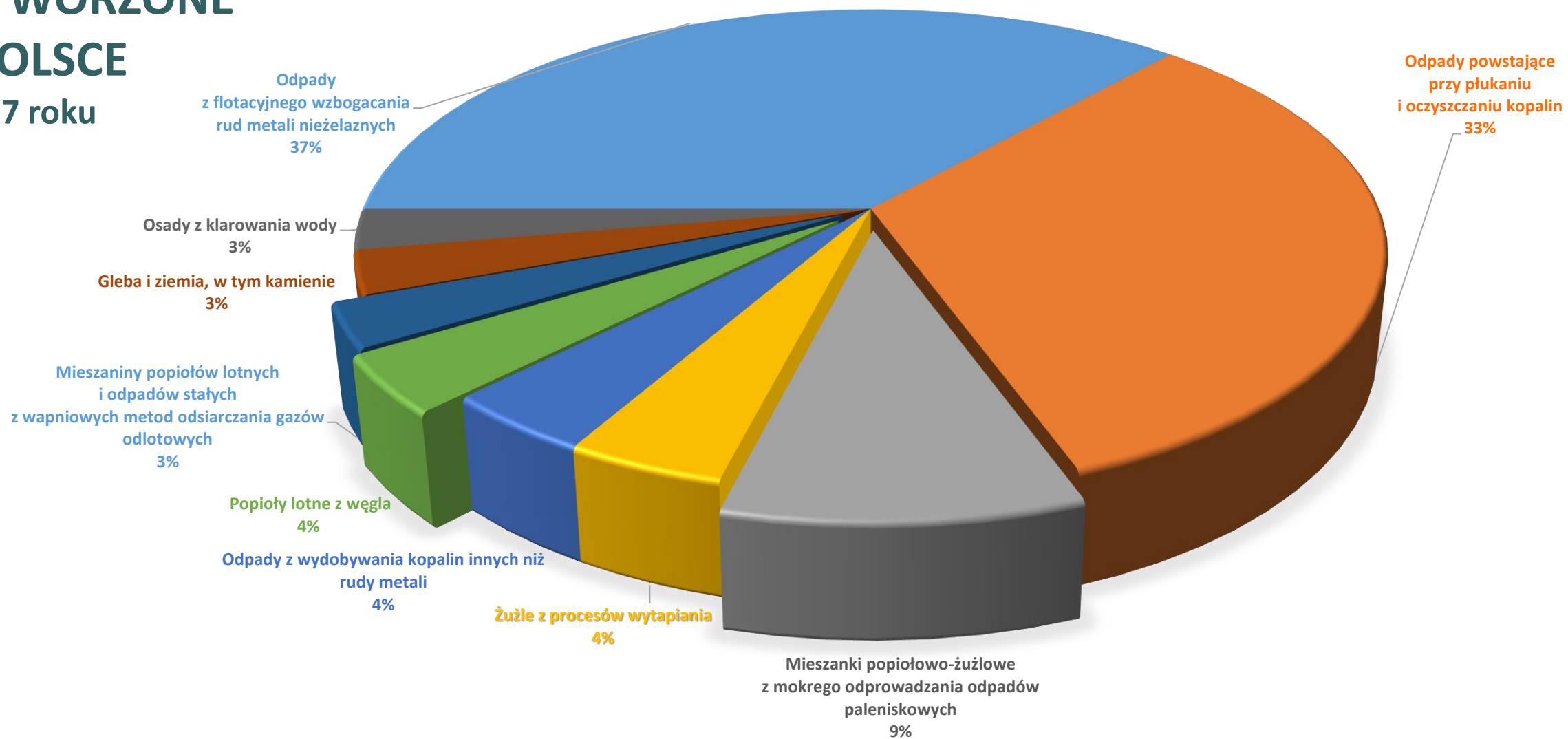
ILOŚĆ ODPADÓW WYTWORZONYCH W POLSCE wg rodzaju (t)

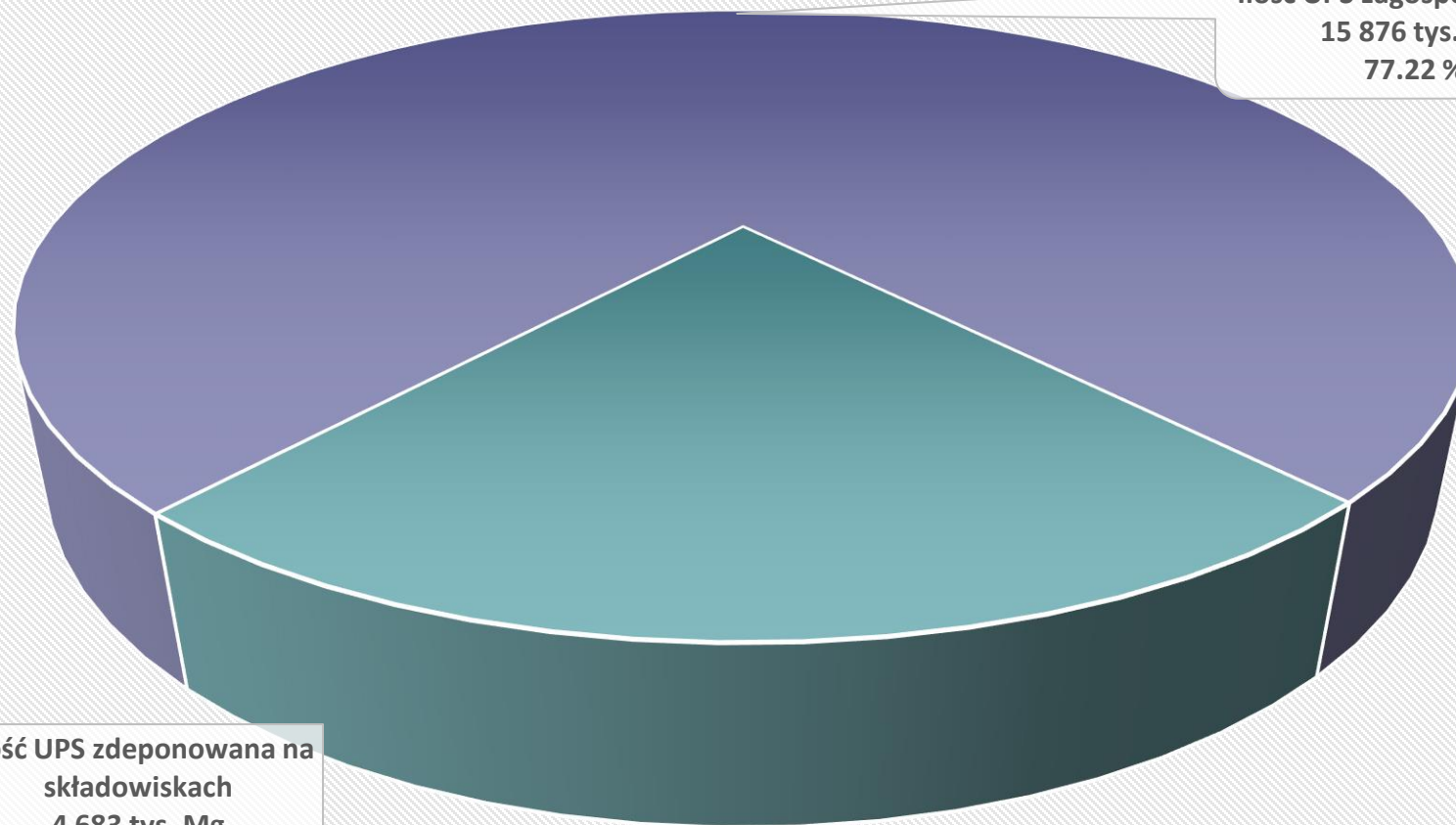
- chemiczne i medyczne
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny
- odpady komunalne
- odpady mineralne
- nadające się do recyklingu
- odpady z produkcji żywności
- osady ogólne

Źródło: dane Eurostat

ODPADY PRZEMYSŁOWE WYTWORZONE W POLSCE w 2017 roku

PRODUKCJA UPS W POLSCE

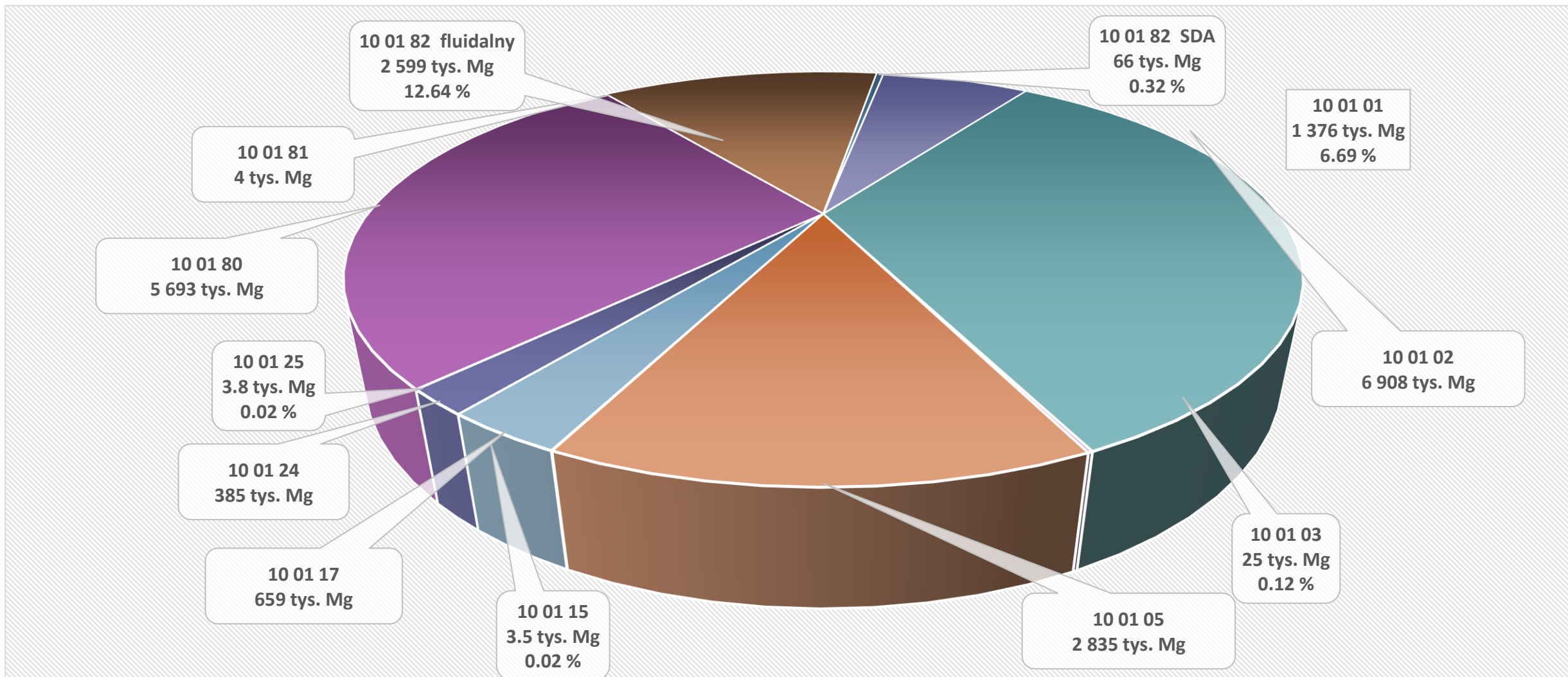

Ilość UPS zagospodarowana
15 876 tys. Mg
77.22 %

Ilość UPS zdeponowana na
składowiskach
4 683 tys. Mg
22.78 %

IŁOŚĆ WYTWORZONYCH UPS 20 561 000 Mg

STRUKTURA WYTWARZANYCH UPS

✓ Surowce naturalne

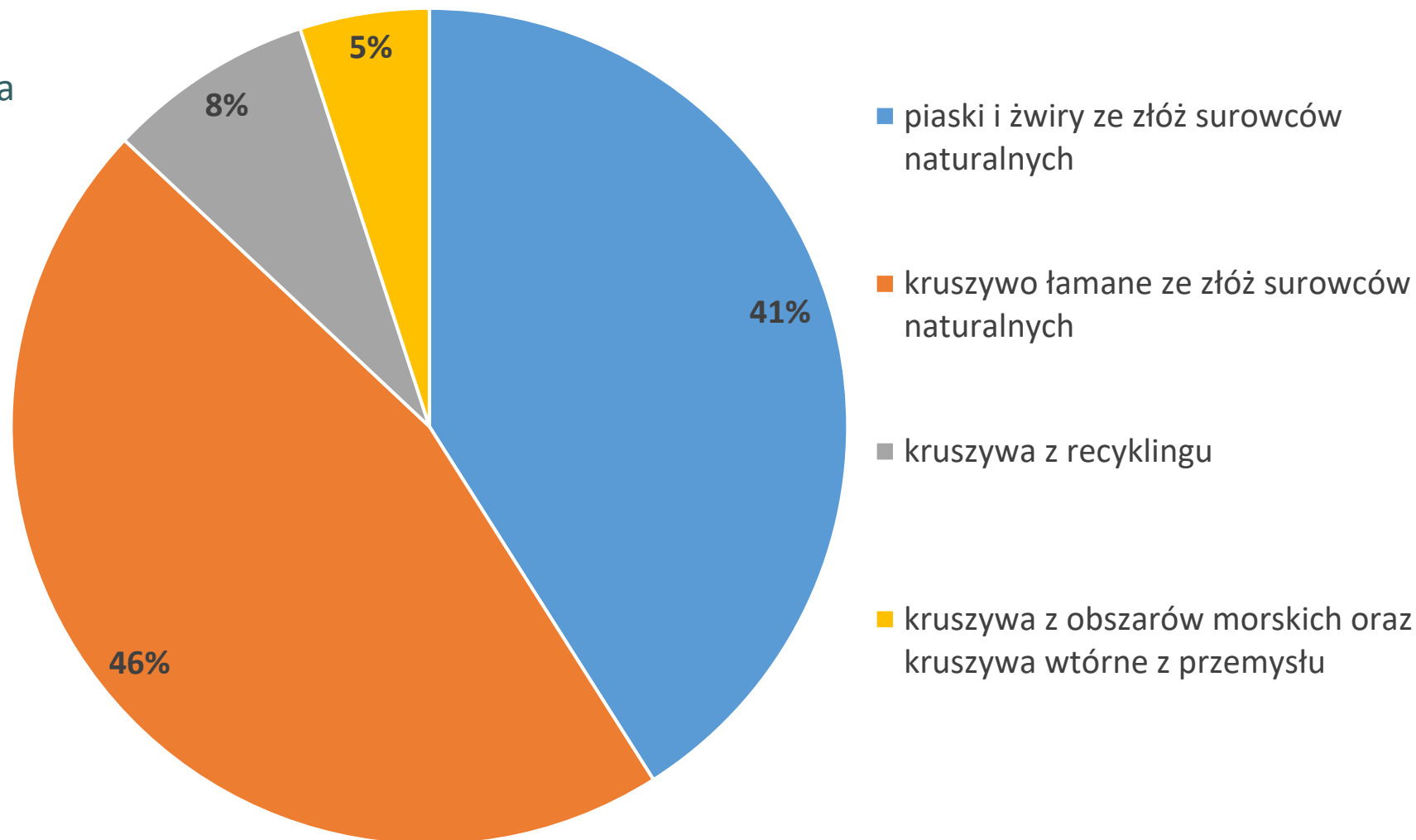
– zaspokajają zapotrzebowania na materiały do budownictwa, w **87%**

✓ Kruszywa wtórne

– pochodzące z przemysłu stanowią jedynie **5%** udziału

✓ Kruszywa z recyklingu

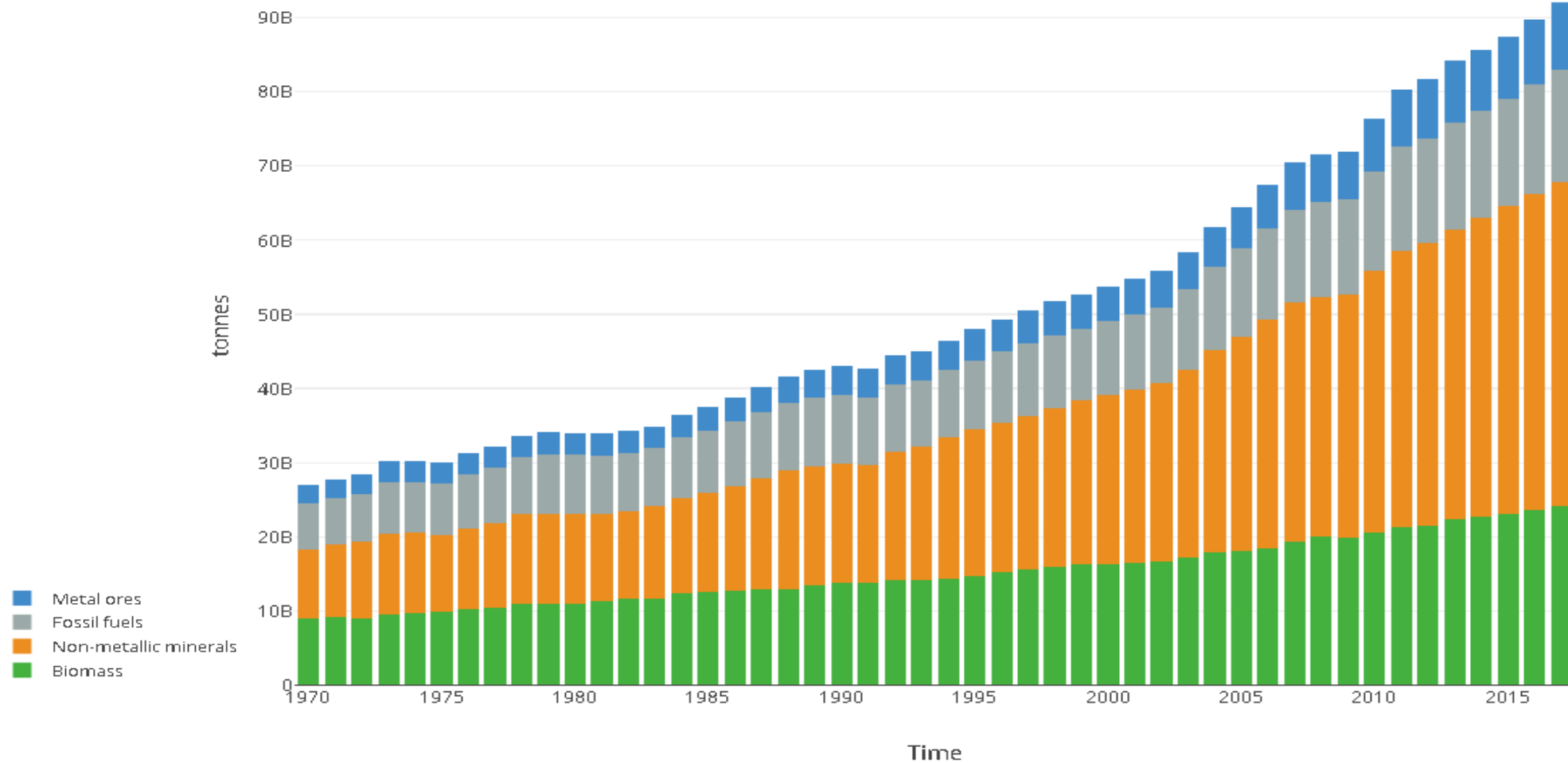
– to jedynie **8%**

Źródła surowców wykorzystywanych do budownictwa w krajach **Europy**

Źródło: UEPG (European Association of Aggregates Producers)
2015-2016

Wzrost wydobywania na świecie 1970-2017

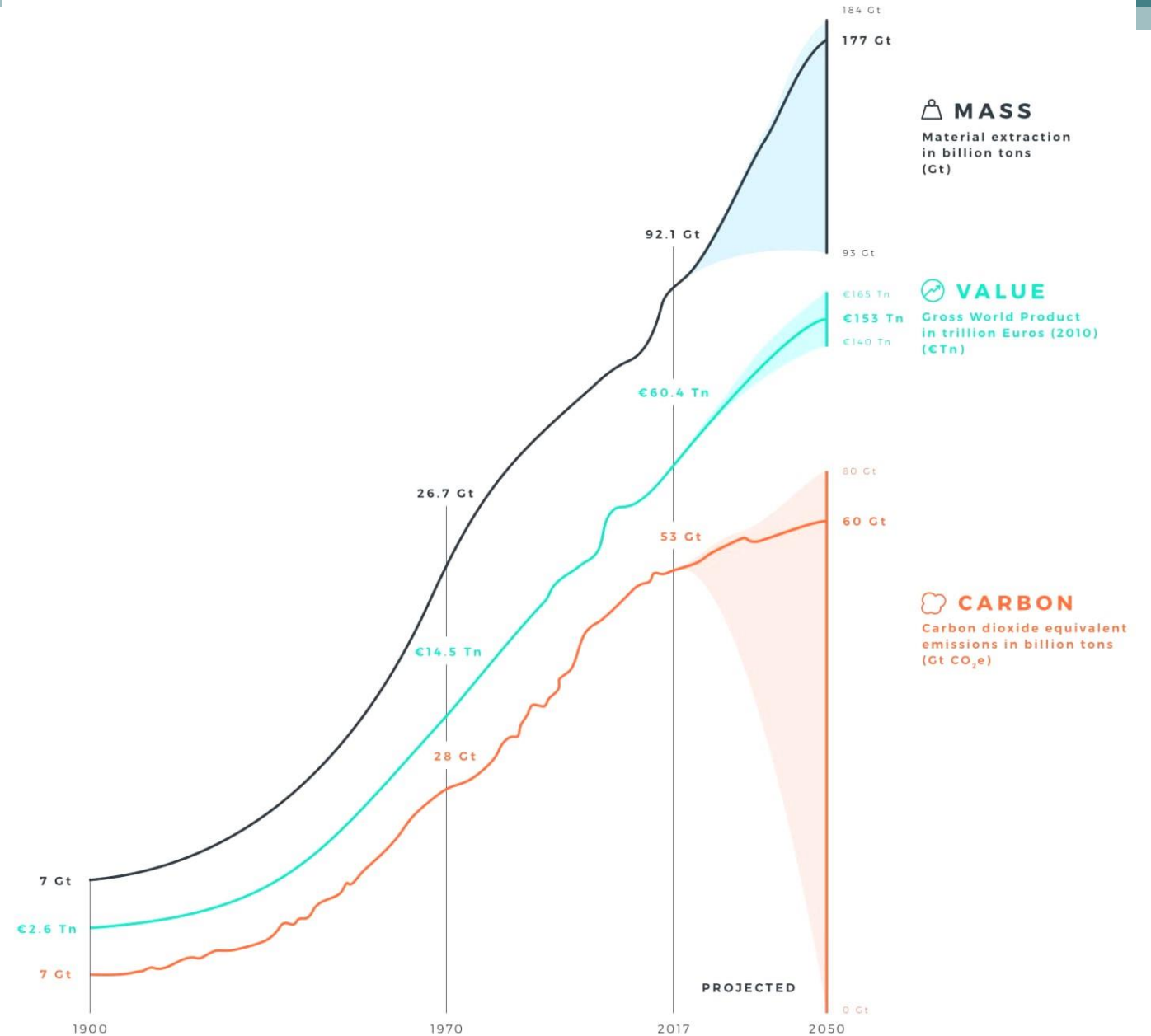
THE
CIRCULARITY
GAP REPORT
2019

Closing the Circularity Gap
in a 9% World

1900-2050

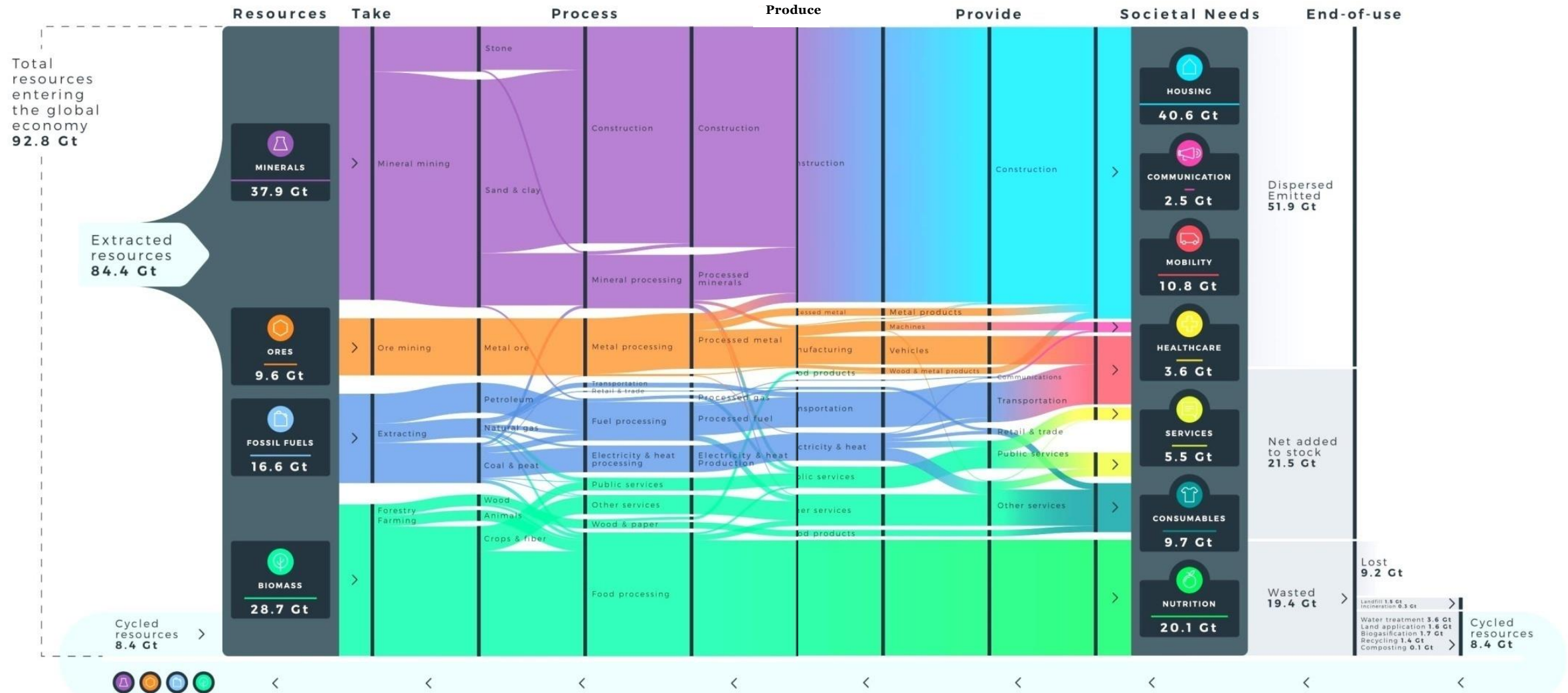
Dynamika wydobycia kopalin (Mass)
Tworzenie wartości finansowej (Value)
Emisja gazów cieplarnianych (Carbon)
od 1900 to 2017 i projekcja do 2050.

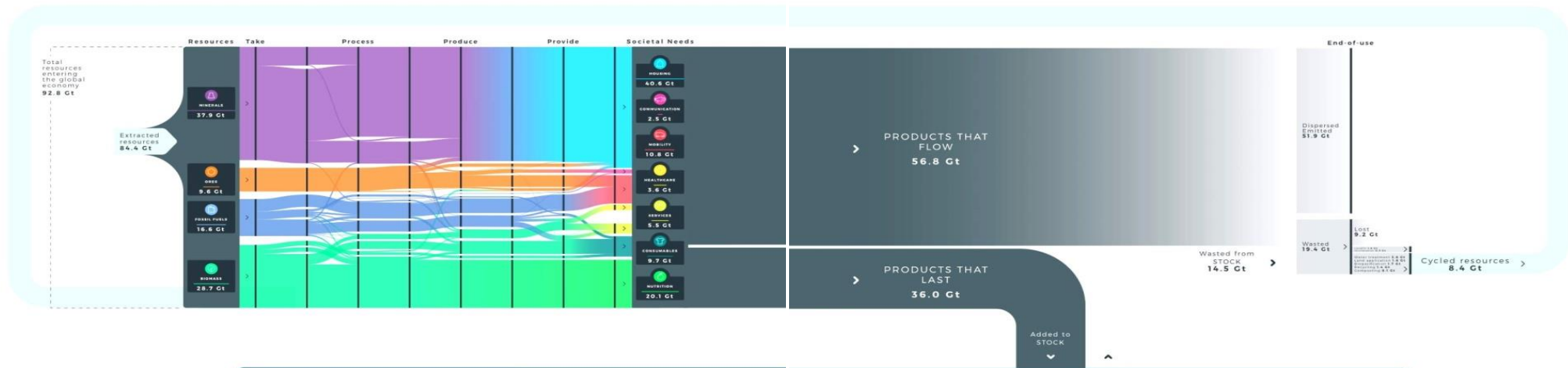

Źródło: Ellen MacArthur Foundation.
The Circularity Gap Report - 2019

GLOBALNY ŚLAD MATERIAŁOWY

...spełniając podstawowe potrzeby społeczne!

MASS: THE IMPORTANCE OF STOCKS: FROM THROUGHPUT TO BETTER USE OF WHAT WE HAVE

The figure shows the global material footprint presented before in relation (and sized to) the materials stocks in our economy. It shows clearly that the material stocks that have accumulated in

Figure 3 shows the yearly material flows and accumulated material stocks in our economy.

our economy account for almost 10 times more material compared to the annual throughput. The annual throughput was 92.8 Gt while the accumulated material stocks account for 890 Gt. Of these materials entering the global economy every year, the majority (56.8 billion tonnes) are being used by society as short-lived Products that Flow¹⁴, reaching their end-of-use typically within a year. The remaining 36.0 billion tonnes of materials mentioned earlier, enter into long-term stock¹⁵, referred to as Products

that Last.¹⁶ These products that last come mainly in the form of capital equipment, buildings and infrastructure. The figure shows that the amount of materials added to stock (36.0 Gt) is significantly higher than the amount wasted from stock (14.5 Gt)¹⁵ (for example as demolition material, or metal from discarded machines and cars). The net result is a significant addition to stock of 21.5 Gt.

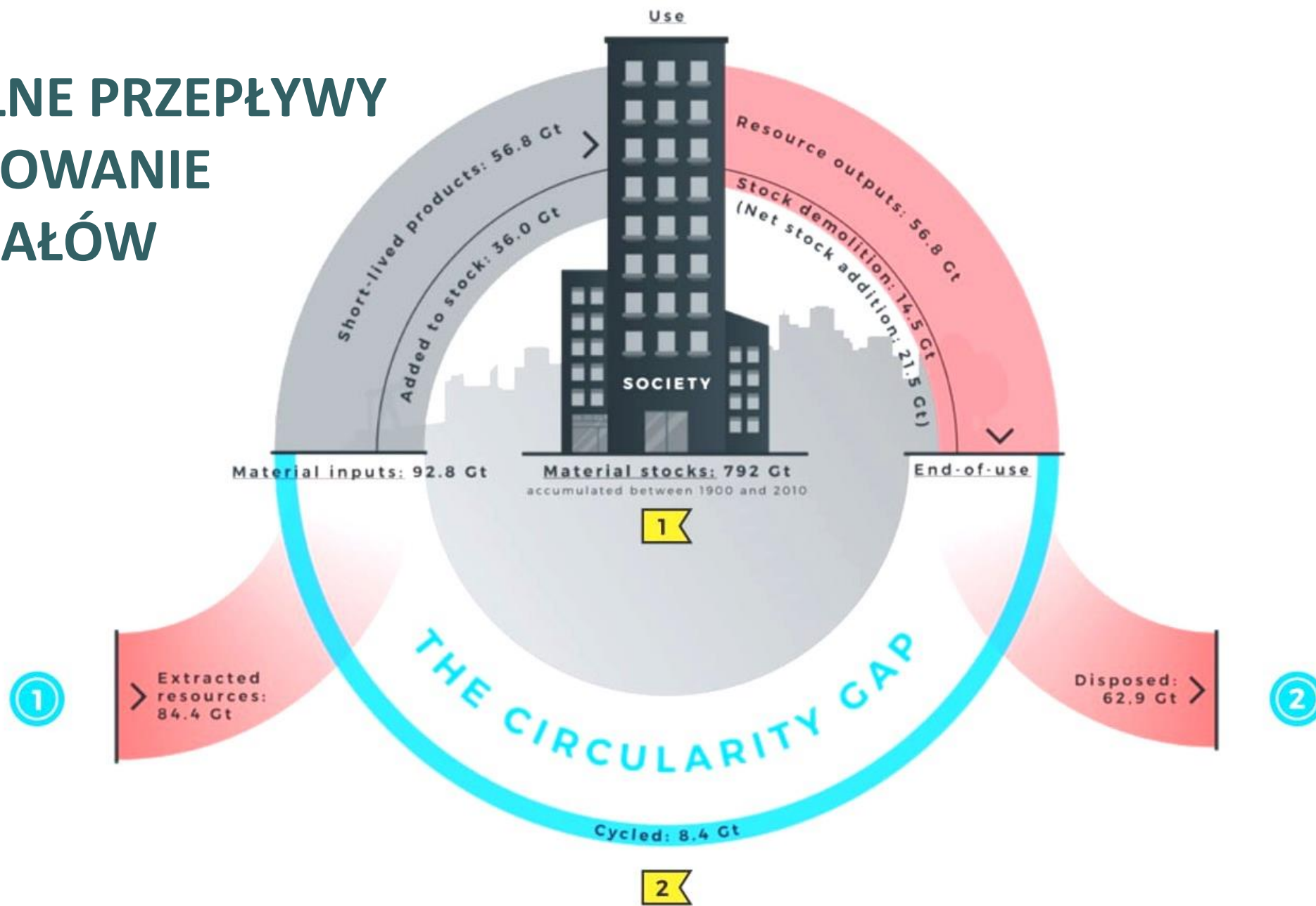

MATERIAL STOCKS

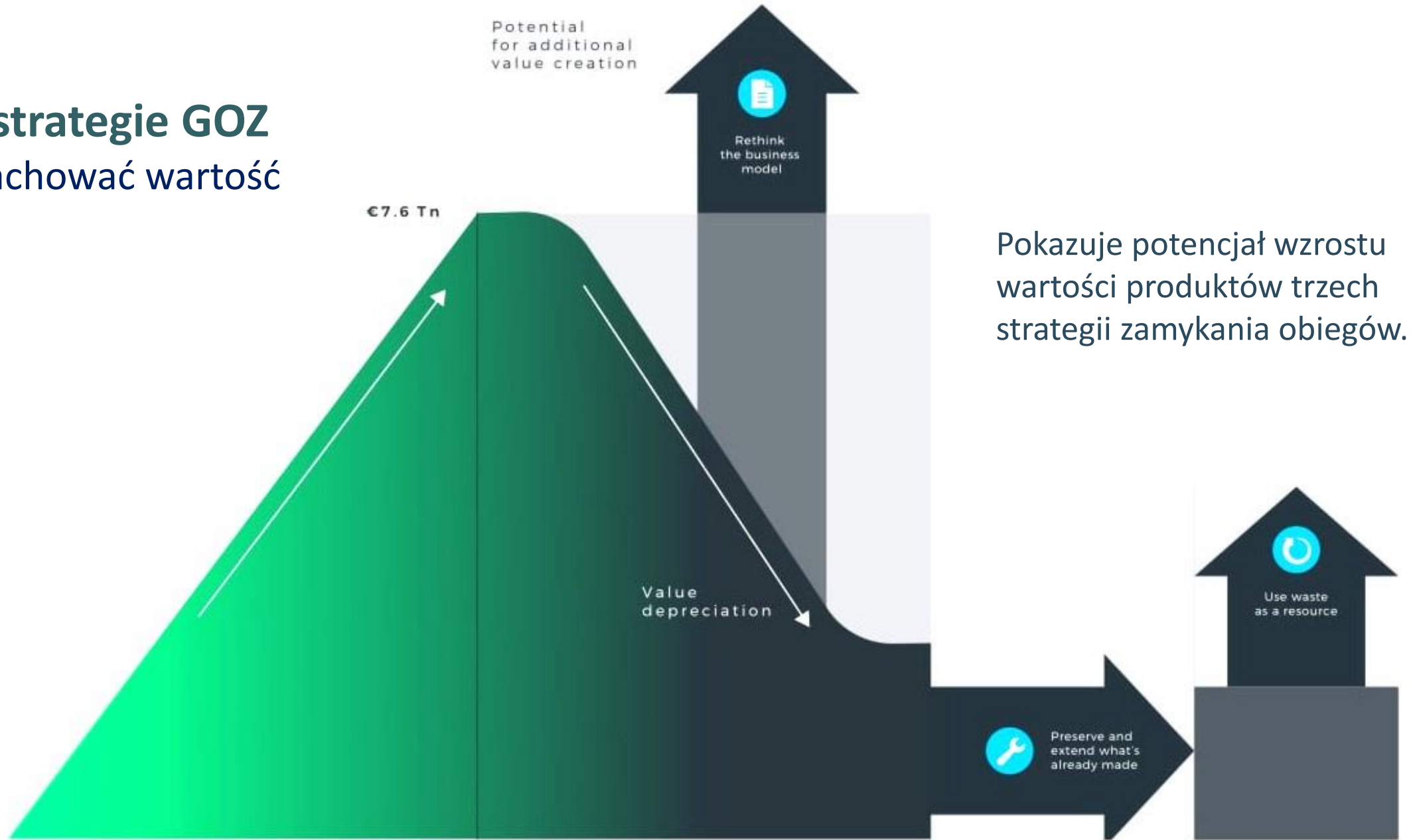
890 Gt

GLOBALNE PRZEPŁYWY I SKŁADOWANIE MATERIAŁÓW

Trzy strategie GOZ aby zachować wartość

The world is now only 8.6% circular

Global resource consumption has passed 100 billion tonnes a year

[Explore CGR 2020](#)

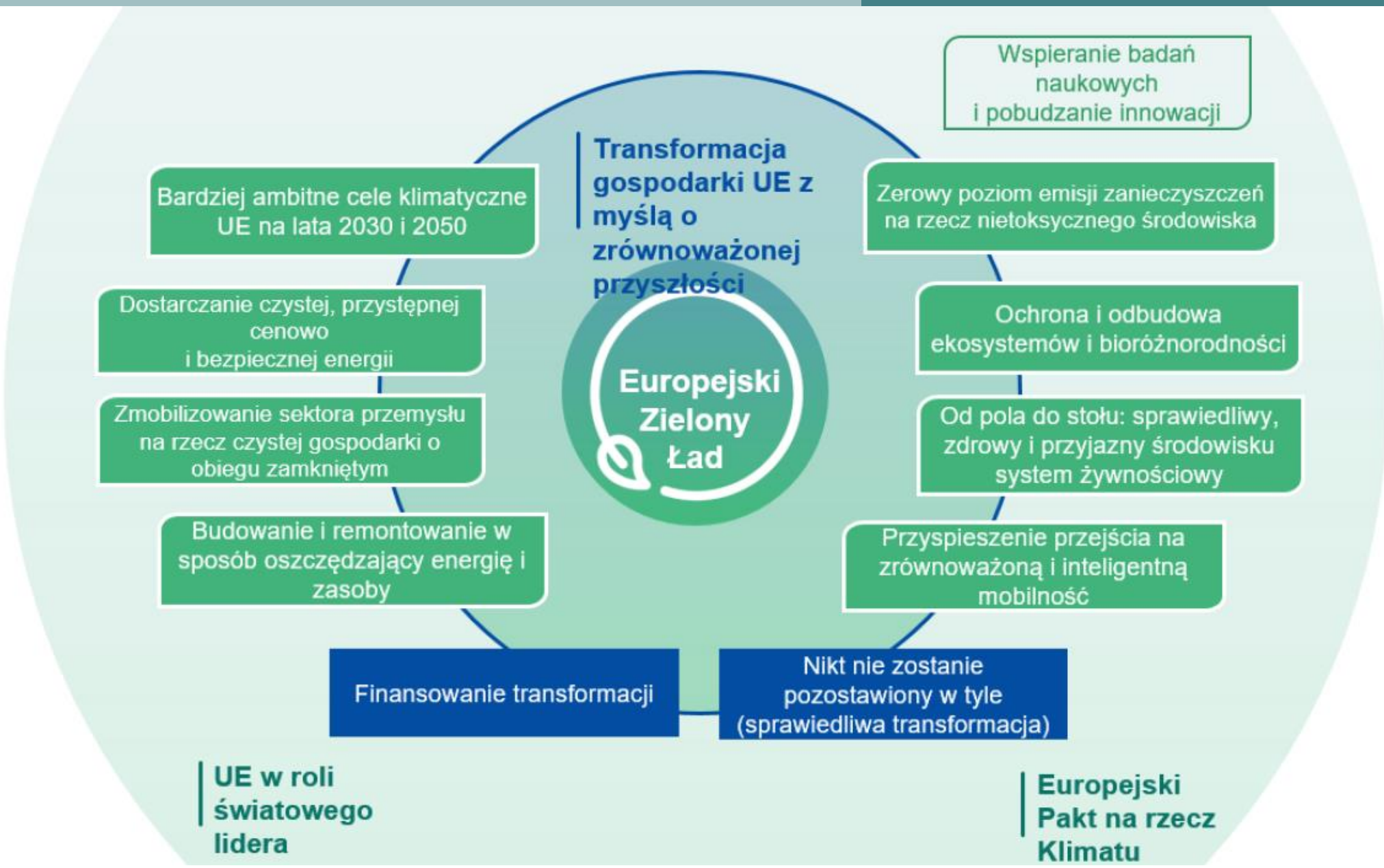
KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 11.12.2019 r.
COM(2019) 640 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY
EUROPEJSKIEJ, RADY, KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I
KOMITETU REGIONÓW**

Europejski Zielony Ład

Bardziej ambitne cele klimatyczne UE na lata 2030 i 2050

Dostarczanie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii

Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym

Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby

Finansowanie transformacji

Transformacja gospodarki UE z myślą o zrównoważonej przyszłości

Europejski Zielony Ład

Wspieranie badań naukowych i pobudzanie innowacji

Zeroowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska

Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności

Od pola do stołu: sprawiedliwy, zdrowy i przyjazny środowisku system żywnościowy

Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność

Nikt nie zostanie pozostawiony w tyle (sprawiedliwa transformacja)

UE w roli światowego lidera

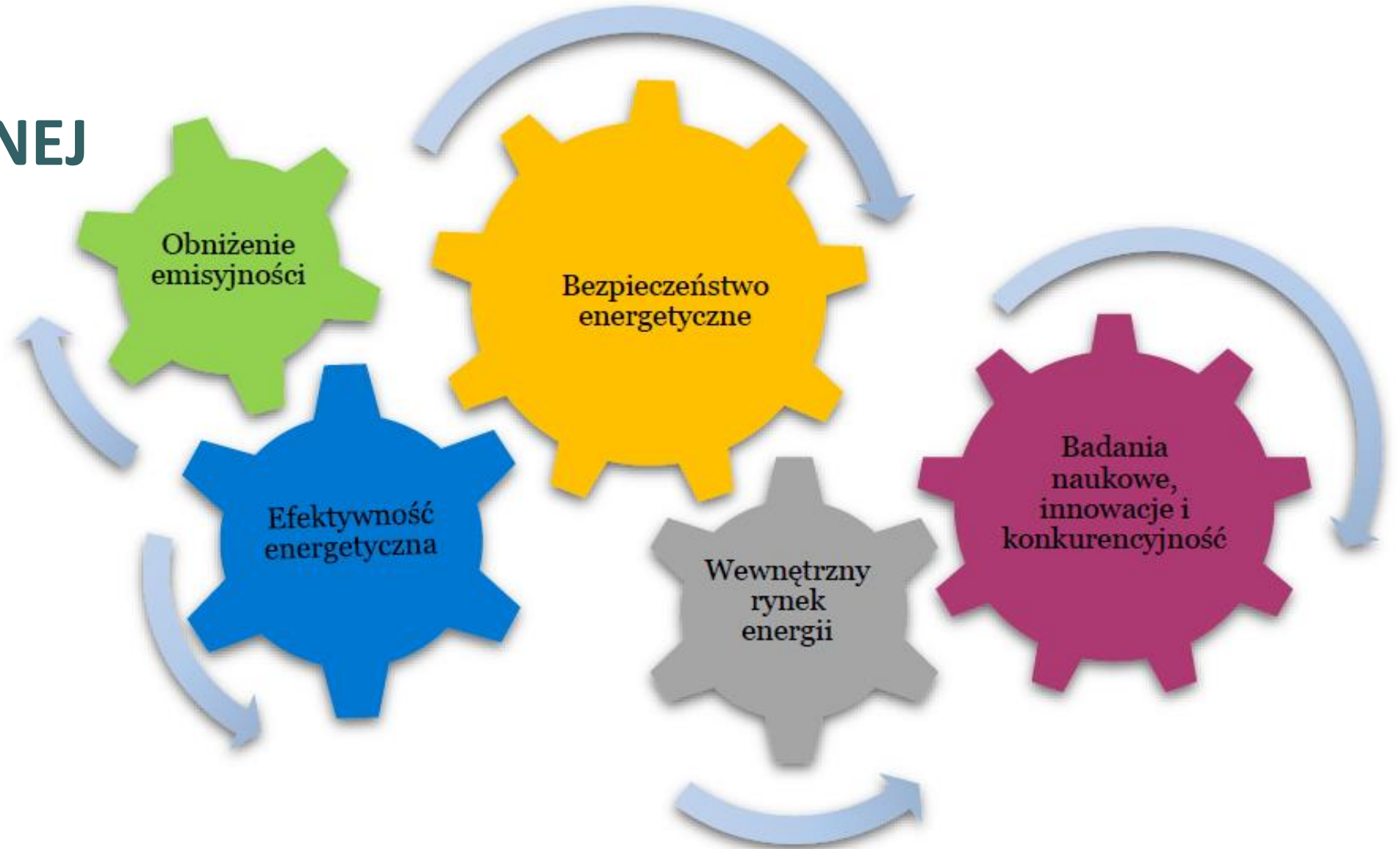
Europejski Pakt na rzecz Klimatu

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030

Założenia i cele oraz polityki i działania

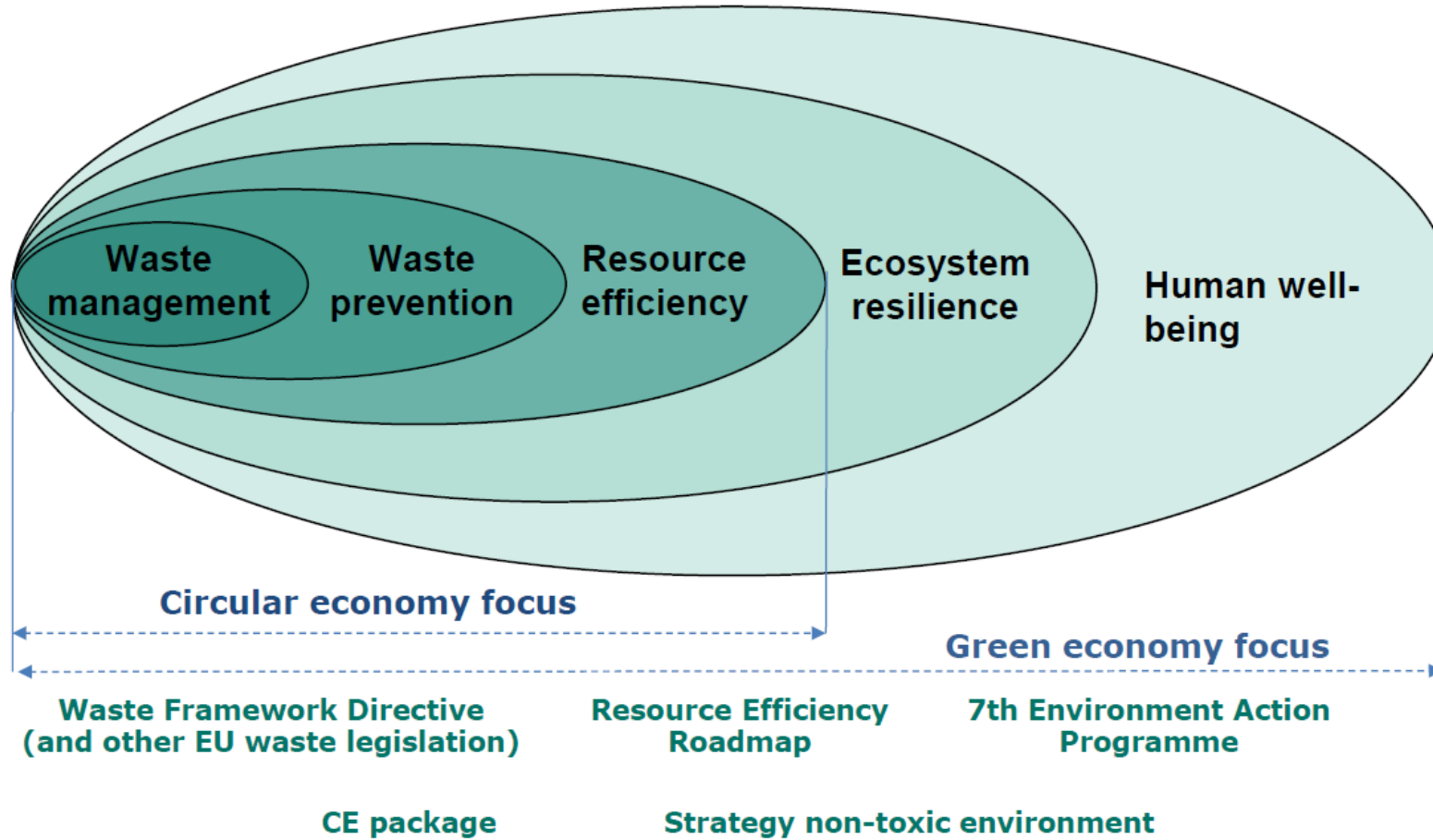
FILARY UNII ENERGETYCZNEJ

Źródło: Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

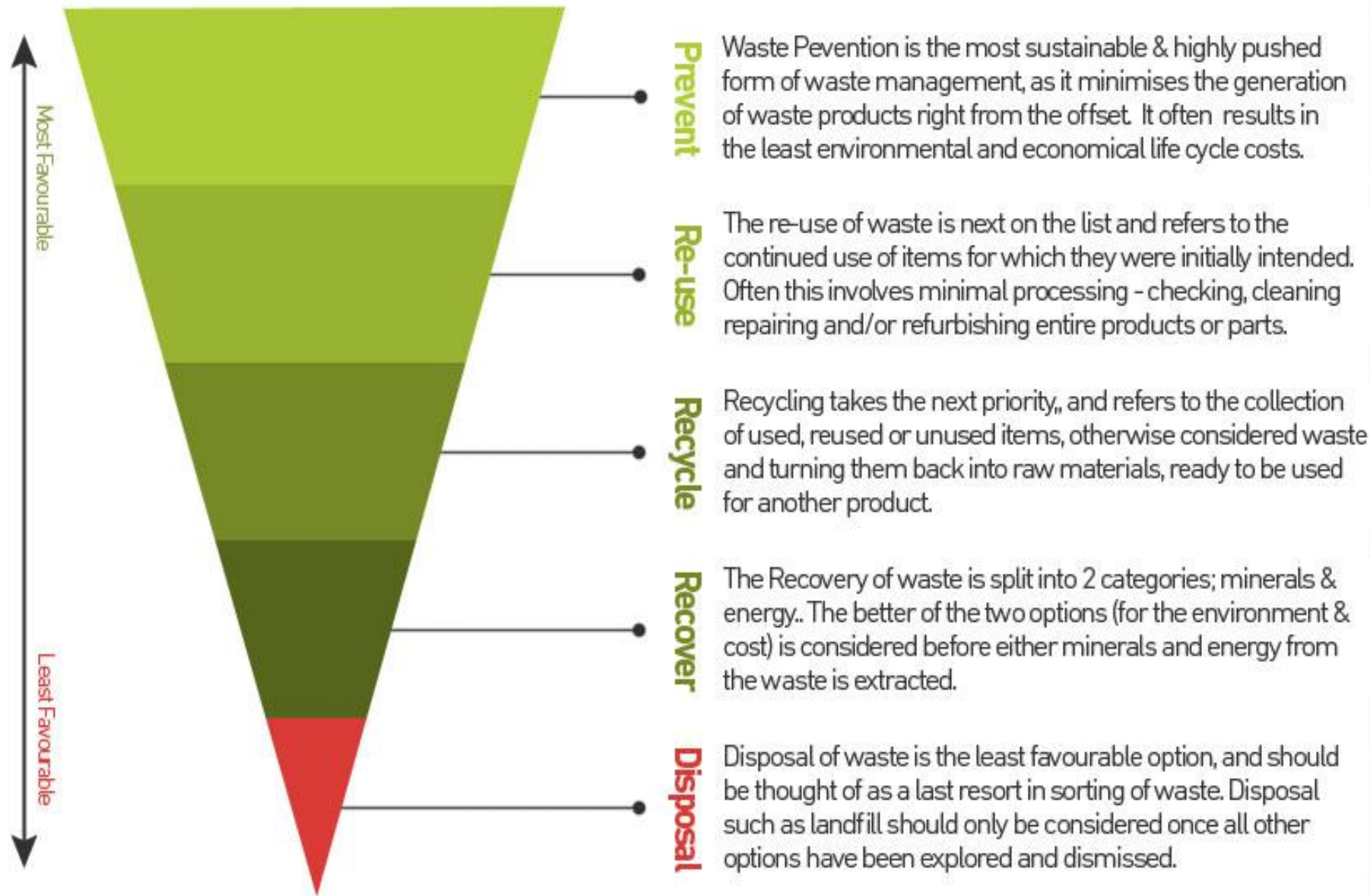

Context

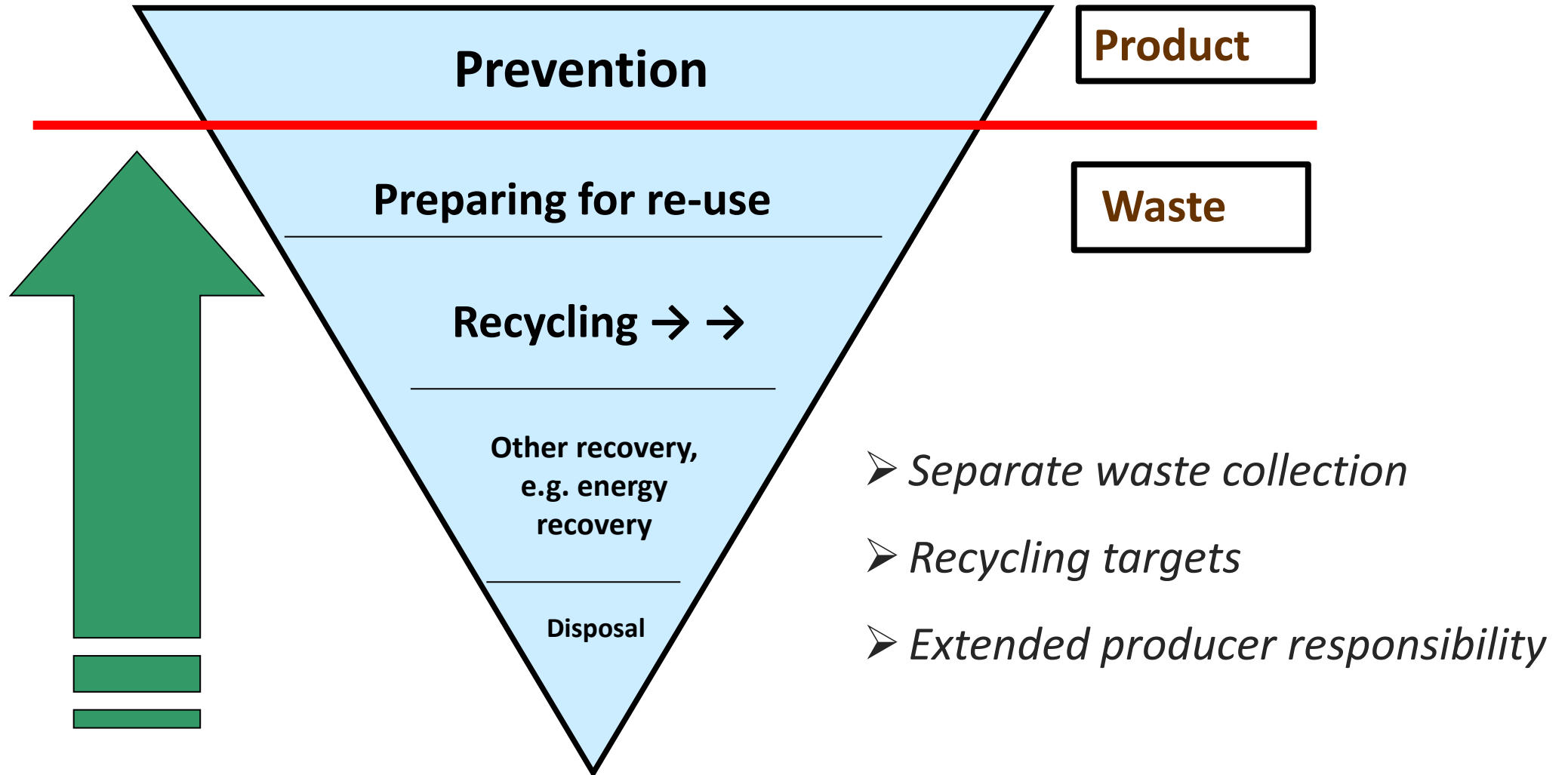
Gospodarka Obiegu Zamkniętego

ZMIANY W ŁAŃCUCHU WARTOŚCI

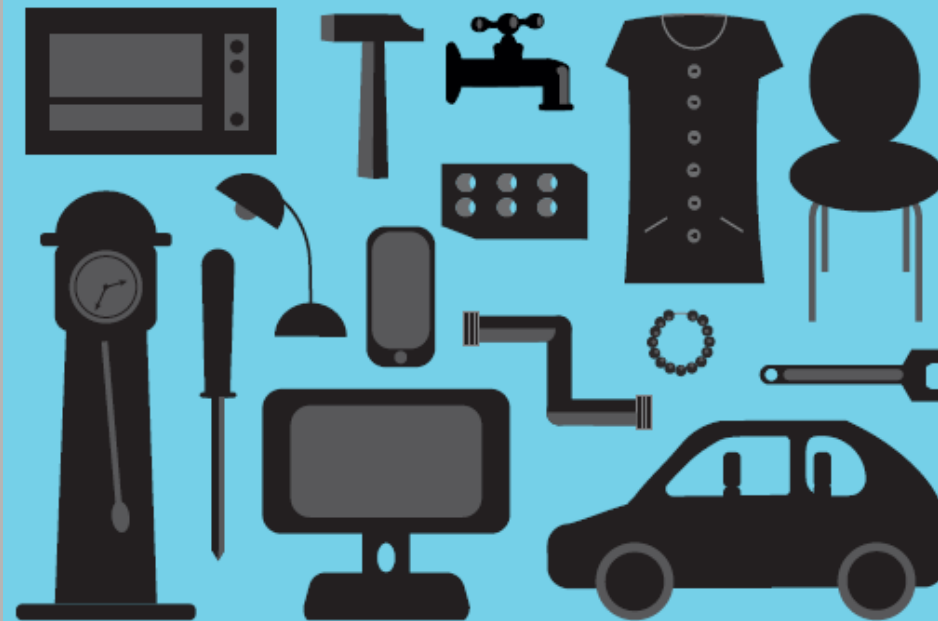
EU waste framework

Waste hierarchy

Waste prevention in Europe — policies, status and trends in reuse in 2017

ISSN 1977-8449

LOGISTYKA NAJNOWSZE WIADOMOŚCI

Mateusz Morawiecki: Centralny Port Komunikacyjny kołem zamachowym polskiej gospodarki

Wśród planowanych inwestycji CPK znajdują się nowe lotnisko przesiadkowe dla Polski i Europy Środkowo-Wschodniej oraz sieć nowych linii kolejowych.

Fot. Mat. pras.

REKLAMA

Czy możemy pomóc zorganizować Twoje wydarzenie?

MEK MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KONFERENSCIE

POPULARNE

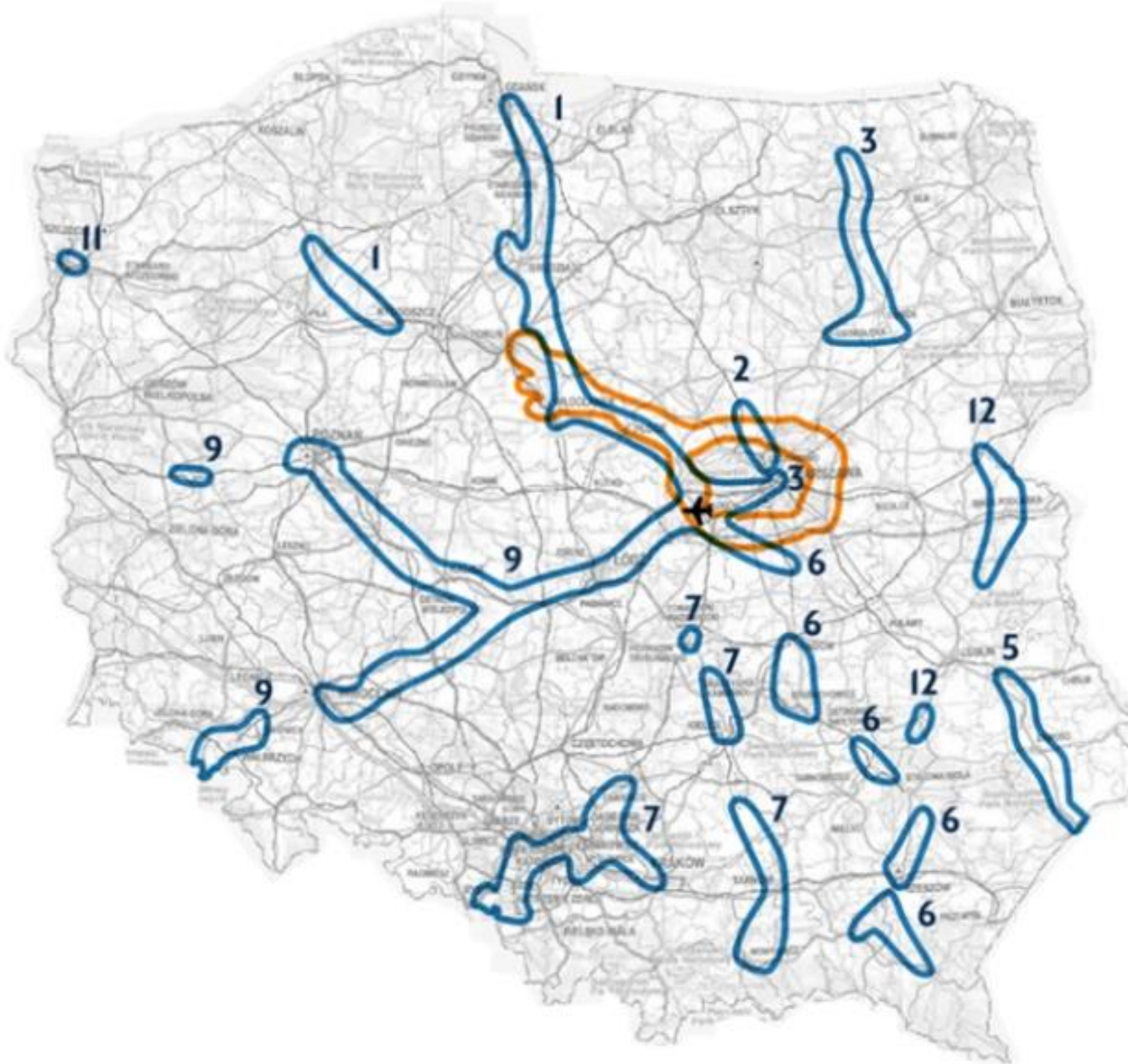

Tędy dojedziemy koleją do Centralnego Portu Komunikacyjnego. 1600 km nowych linii [Mapa]

Ekspresówką na Słowację. Górską miejscowość w końcu odetchnie

MAPA PLANOWANYCH INWESTYCJI

w opracowaniu
o Centralny Port Komunikacyjny

- Objaśnienia:
- Korytarz kolejowy
  - Korytarz drogowy
  - Orientacyjna lokalizacja portu lotniczego

ISSN 2299-4459

BILANS ZASOBÓW ZŁÓŻ KOPALIN W POLSCE

wg stanu na 31 XII 2018 r.

Sfinansowano ze środków
Narodowego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

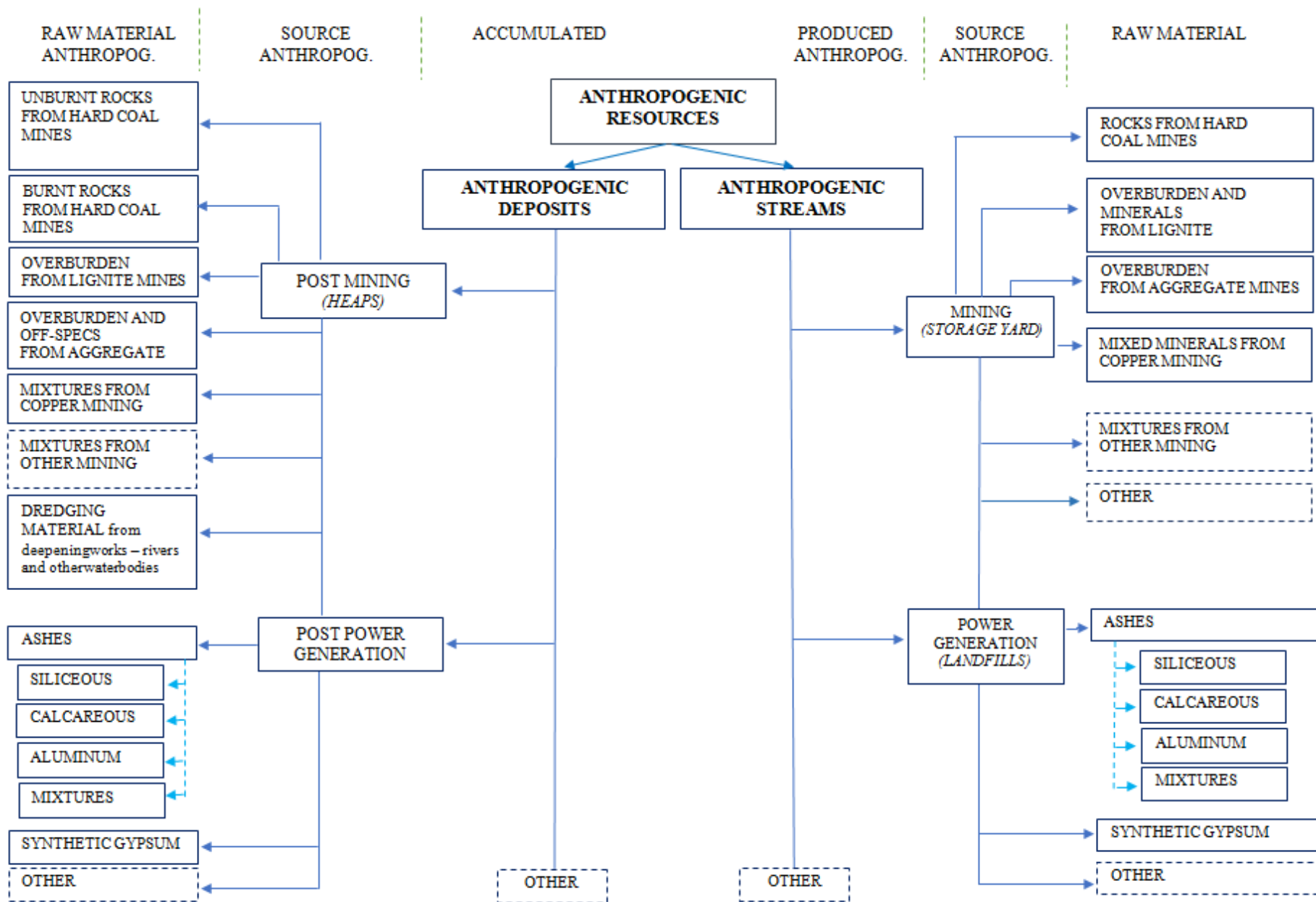

PAŃSTWOWY INSTYTUT GEOLOGICZNY
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

WARSZAWA 2019

SYSTEMATICS OF ANTHROPOGENIC RESOURCES AND PRODUCTS AS AN ALTERNATIVE TO NATURAL MATERIALS AND CEMENT

Źródło: Tomasz Szczygielski, Uniwersytet Warszawski

ZASOBÓW ANTROPOGENICZNYCH

DEFINICJE:

- **Zasoby** antropogeniczne
substancje mineralne, wytworzone w wyniku procesów technologicznych, które mogą i powinny być surowcem do przetworzenia w produkt budowlany
- **Złóża** antropogeniczne
substancje mineralne, które zostały nagromadzone w wyniku procesów technologicznych, zwykle na hałdach lub składowiskach, będące surowcem do przetworzenia w produkt budowlany
- **Strumienie** antropogeniczne
substancje mineralne, wytwarzane na bieżąco w procesach technologicznych, będące surowcem do przetworzenia w produkt budowlany

Propozycja systematyki wyrobów

NA BAZIE ZASOBÓW ANTROPOGENICZNYCH

DEFINICJE:

- **Produkt** antropogeniczny
Wyrób wytworzony w części lub całości, na bazie zasobów antropogenicznych
- **Kruszywo** antropogeniczne
Kruszywo wytworzone w części lub całości, na bazie zasobów antropogenicznych
- **Spoiwo** antropogeniczne
Spoiwo wytworzone w części lub całości, na bazie zasobów antropogenicznych
- **Wypełniacz** antropogeniczny
Wypełniacz wytworzony w części lub całości, na bazie zasobów antropogenicznych

Aby energetyka mogła w pełni wdrożyć zasadę zamykania obiegu minerałów poprzez wytwarzanie i dostarczanie produktów do budownictwa, spełnić trzeba kilka **warunków brzegowych**:

-
- Warunki regulacyjne**
  - Warunki elektrowni**
  - Warunki rynkowe**
  - Warunki normalizacyjne**
  - Warunki środowiskowe**
  - Warunki ekonomiczne**
  - Warunki wsparcia naukowego**
  - Warunek synchronizacji**

POLITYKA SUROWCOWA PAŃSTWA

PROJEKT

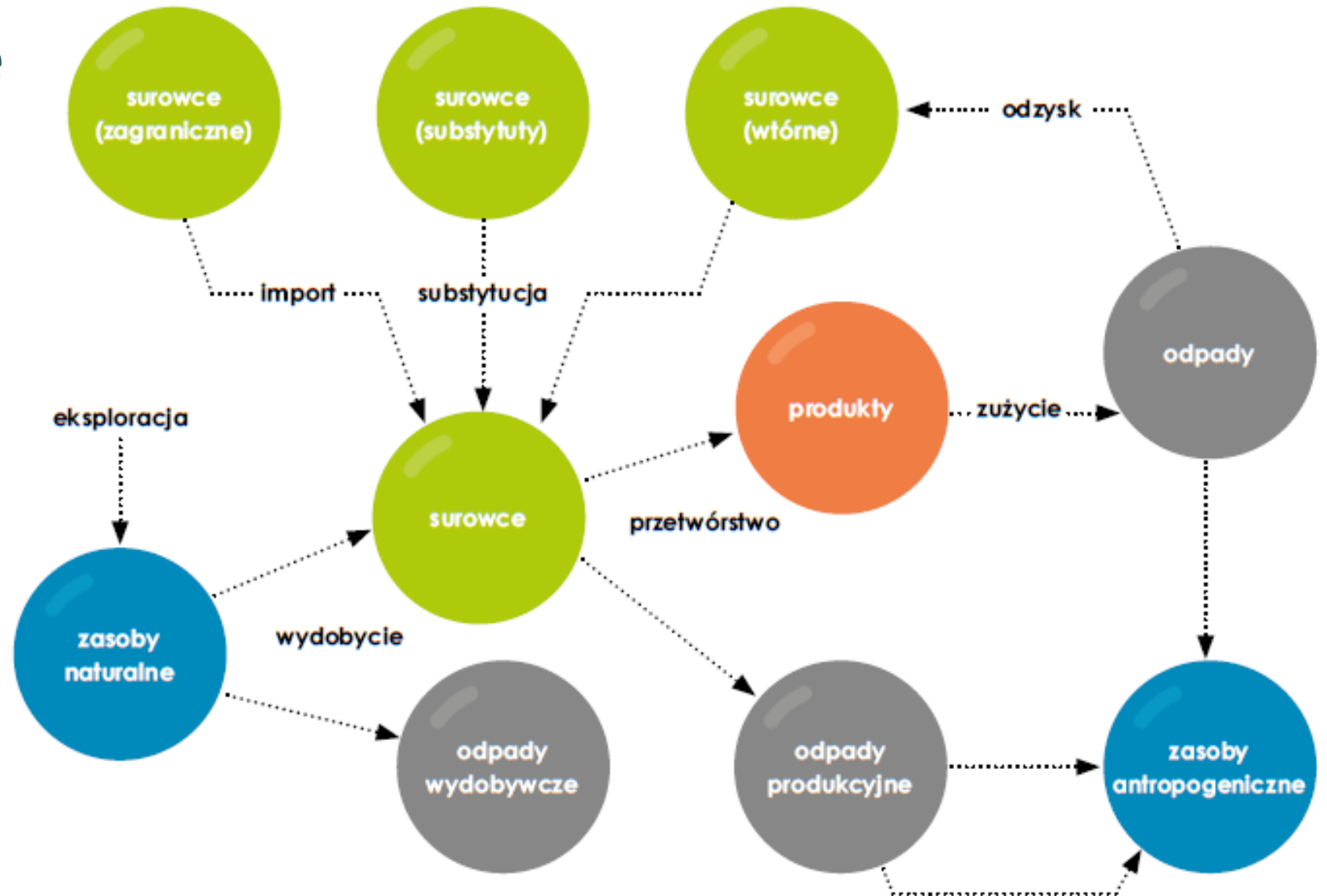
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW POLITYKI SUROWCOWEJ PAŃSTWA

MIĘDZYRESORTOWY ZESPÓŁ DO SPRAW
POLITYKI SUROWCOWEJ PAŃSTWA

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

Działania w zakresie *Circular Economy*

Źródło: projekt dokumentu Surowce dla przemysłu,
Ministerstwo Rozwoju.

MAPA DROGOWA

Transformacji w kierunku
gospodarki o obiegu
zamkniętym

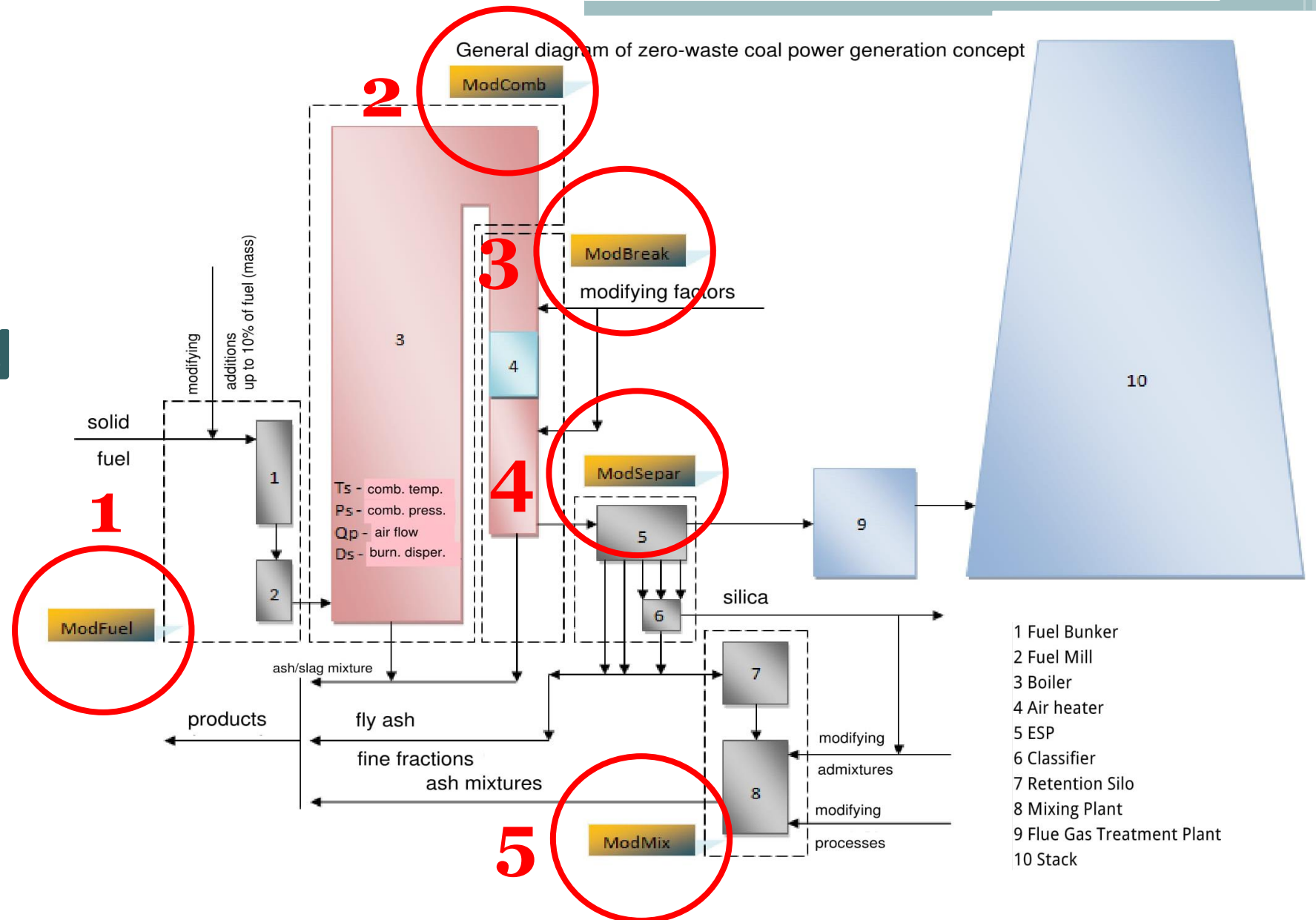

Działanie	Resort odpowiedzialny	Kalendarz i regulacje
<p>1. Analiza potencjału i propozycja zmian legislacyjnych w celu zwiększenia gospodarczego wykorzystania ubocznych produktów spalania (UPS): Spalanie surowców energetycznych powoduje powstawanie dużych ilości żużli, popiołów, i produktów odsiarczania spalin. Odpowiednie przygotowanie surowców, jeszcze przed ich spalaniem, określenie wymagań jakościowych (w tym środowiskowych), jakie powinny spełniać UPS oraz stworzenie warunków dla ich wykorzystania (w tym w zakresie ekoprojektowania) może zwiększyć dostępność surowców dla innych branż gospodarki, zmniejszając jednocześnie ilość odpadów, które zagospodarowuje się poprzez składowanie. UPS w większym stopniu mogłyby być wykorzystywane w sektorze budowlanym, m.in. jako składniki nasypów, betonu lub innych warstw konstrukcyjnych, a także jako źródło surowców kluczowych dla polskiej gospodarki.</p>	<p>minister właściwy do spraw energii we współpracy z ministrem właściwym do spraw środowiska, ministrem właściwym do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa i Inspekcją Ochrony Środowiska</p>	<p>2020-2021 Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach</p>
<p>2. Opracowanie wytycznych dotyczących Bezodpadowej Energetyki Węglowej (BEW) mającej na celu zminimalizowanie środowiskowych uciążliwości towarzyszących wydobyciu węgla oraz wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepłej ze spalania węgla: Działanie wymaga wzmocnienia współpracy z sektorem nauki, a w efekcie – wdrożenia innowacyjnych rozwiązań rozszerzających możliwości zastosowania UPS.</p>	<p>minister właściwy do spraw energii we współpracy z ministrem właściwym do spraw środowiska</p>	<p>2022-2023</p>
<p>3. Studium wykonalności stworzenia dedykowanej platformy na surowce wtórne: Dokonana zostanie analiza wykonalności stworzenia dedykowanej platformy, służącej uczestnikom rynku w celach informacyjnych (na temat podaży i popytu) oraz handlowych.</p>	<p>minister właściwy do spraw gospodarki we współpracy z Giełdą Papierów Wartościowych, ministrem właściwym do spraw środowiska i Inspekcją Ochrony Środowiska</p>	<p>2021</p>
<p>4. Analiza potencjału otwierania i wykorzystywania hald odpadów z przemysłów przetwórczego i wydobywczego oraz analiza składu morfologicznego odpadów wydobywczych i możliwości ich wykorzystania w poszczególnych branżach polskiego przemysłu, a także zaproponowanie na tej podstawie zmian legislacyjnych: W wielu branżach przemysłu podstawowym sposobem zagospodarowania odpadów od lat było ich składowanie, w tym zagospodarowanie na haldach. Biorąc pod uwagę postęp technologiczny, należy przypuszczać, że część hald może być źródłem surowców do wykorzystania w innych sektorach gospodarki. Ponadto, brak jest wystarczających informacji na temat składu odpadów powstających w przemyśle wydobywczym z jednej strony i zapotrzebowania na nie w innych branżach przemysłu (w tym innowacyjnych) z drugiej strony.</p>	<p>minister właściwy do spraw energii we współpracy z ministrem właściwym do spraw środowiska, ministrem właściwym do spraw gospodarki i Inspekcją Ochrony Środowiska</p>	<p>2021–2022 Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych</p>

ZERO WASTE COAL POWER – AREAS OF BENEFICIATION

Critical **boundary conditions** for closing material loops in power sector

- Regulatory conditions
- Power plant specific conditions
- Market conditions
- Standardization conditions
- Environmental conditions
- Economic conditions
- Scientific support conditions
- Synchronicity condition

CCPs STANDARDS

Selected standards for products and applications

- ▶ EN 197-1 Cement
- ▶ EN 450 Fly ash for concrete
- ▶ prEN 13282 Hydraulic road binder
- ▶ prEN 14227 Hydraulically bound mixtures
- ▶ EN 12620 Aggregates for concrete
- ▶ EN 13055 Lightweight aggregates
- ▶ EN 13242 Aggregates for asphalt

**Product
Standards**

Selected standards for application of ashes:

- ▶ EN 206 Concrete
..... concrete products, road constr. materials

**Application
Standards**

REACH I UBOCZNE PRODUKTY SPALANA – wymagane testy

Phys.-chem.

Density
Melting / Boiling point
Water solubility
Vapour pressure
Partition coefficient
Flash point
Flammability
Explosive properties
Surface tension
Oxidative properties
Granulometry

Stability in organic solvents
Identity of degradation products
Dissociation constant
Viscosity

Toxicology

Acute toxicity (oral)
Skin irritation (in vitro)
Eye irritation (in vitro)
Skin sensibilisation
Mutagenicity (Ames test)

Skin irritation (in vivo)
Eye irritation (in vivo)
In-vitro Cytogenicity
In vitro mutagenicity (mammalian cells)
Acute toxicity (dermal/inhalative)
Subacute toxicity (28 d Test)
Reproductive/developmental toxicity,(Screening test)
Toxicokinetic

Subchronic Toxicity (90 d test)
Reproduktionstoxizität
Developmental toxicity
2-generation-reproductive toxicity

Carcinogenicity

Eco-toxicology

Akute Daphnia toxicity
Algae toxicity
Biotic degradation

Short-term toxicity fish
Respiration inhibition test
Abiotic degradation
Adsorption-/desorption

Daphnia reproduction test
Long-term toxicity fish
Biotic degradation in water
Biotic degradation in soil
Biotic degradation in sediment
Identification of degradation products
Bioaccumulation in fish
Short-term toxicity invertebrates
Soil microorganismen
Short-term toxicity plants

Environmental fate
Long-term toxicity terr. invertebrates
Long-term toxicity sediment organisms
Long-term toxicity birds

JI TEFRA Project

- binders capable of effectively replacing
- cement and lime
- in geotechnical applications

Lime = 800kg/t

Cement = 700kg/t

TEFRA = 120kg/t

THE CIRCULARITY GAP REPORT

Austria

Closing the Circularity Gap
in Austria

June 2019

Politechnika Warszawska
Instytut Badań Stosowanych

**MINERAŁY
ANTROPOGENICZNE
A GOSPODARKA
O OBIEGU
ZAMKNIĘTYM**

Redakcja:
Tomasz Szczygielski

Warszawa, lipiec 2015

Pakiet Circular Economy

Kierunki i potencjalne scenariusze dla zmian
regulacji odpadowych Komisji Europejskiej

**CIRCULAR
ECONOMY**
IN POLAND

Seria wydawnicza IBS PW NR 1 / 2015

**DLACZEGO GOSPODARKA
O OBIEGU ZAMKNIĘTYM
JEST ISTOTNA**

Seria wydawnicza IBS PW NR 2 / 2016

Raport ze studium zamówionego przez Klub Rzymki
ze wsparciem z Fundacji MAVA

**Korzyści społeczne z gospodarki
o obiegu zamkniętym**

Wygrani pod względem miejsc pracy i klimatu
w gospodarce opartej o energię odnawialną
i wydajność surowcową

Studium odnoszące się do Finlandii, Francji, Holandii, Hiszpanii i Szwecji

Autorzy: Anders Wijkman i Kristian Skånberg
Modelowanie: Kristian Skånberg i Märten Berglund

Seria wydawnicza IBS PW NR 3 / 2016

green
alliance...

Rynek pracy a gospodarka
o obiegu zamkniętym w Europie
studium możliwości we Włoszech,
Polsce i Niemczech

Seria wydawnicza IBS PW NR 4 / 2016

WNIOSKI I POSTULATY:

- ✓ **Problem odpadów mineralnych z energetyki i górnictwa jest jednocześnie szansą dla budownictwa infrastrukturalnego;**
- ✓ **Energetyka krajowa i ciepłownictwo będą generowała popioły, jako:**
  - **odpady,**
  - **surowce,**
  - **czy produkty?**
- ✓ **Czy jest szansa aby mineralne produkty antropogeniczne miały priorytet przed naturalnymi i wysokoemisyjnymi?**
- ✓ **Mapa drogowa GOZ i Polityka Surowcowa Państwa to kluczowe dokumenty wdrażania Zielonej Gospodarki;**
- ✓ **Wdrożenie wskaźnik antropogeniczności w infrastrukturze uruchomi procesy właściwego projektowania, przetargów i wykonawstwa zgodnie z zasadami Zielonej Gospodarki;**
- ✓ **Prawdziwa symbioza między sektorami jest konieczna ... i wystarczająca!**
- ✓ **Polski szlak – Bezodpadowa Energetyka Węglowa – może wyznaczać nowe standardy dla energetyki węglowej na świecie.**

SYMBIOZA międzysektorowa

fundamentem GOZ dla minerałów antropogeniczny

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Kontakt:

tomasz.szczynski@pw.edu.pl